



مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

تجارب هفته

شماره: 432

(از 22 حوت الی 28 حوت 1402 هـ. ش)

بررسی نقش چین در تیره‌گی روابط میان هند و مالدیو



این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- 3 بررسی نقش چین در تیره‌گی روابط میان هند و مالدیو
- 3..... رابطه تاریخی نزدیک بین هند و مالدیو
 - 4..... دلایل تیره‌گی روابط
 - 5..... پیامدهای منفی ناشی از تیره‌گی روابط
 - 5..... عامل چین
 - 7..... نتیجه
 - 7..... پیشنهادات
 - 8..... منبع



بررسی نقش چین در تیره‌گی روابط میان هند و مالدیو

مقدمه

جمهوری مالدیو، واقع در اقیانوس هند، از ۱۱۹۲ جزیره تشکیل شده است که در ۲۰۰ جزیره آن انسان‌ها سکونت دارند. جمعیت آن ۵۲۰'۰۰۰ نفر است و ۸۰٪ از جمعیت آن در پایتخت این کشور (مالی) زندگی می‌کنند.^۱ مالدیو کشوری اسلامی بوده و اسلام دین رسمی این کشور است و تقریباً ۹۸ درصد از جمعیت آن را مسلمانان تشکیل می‌دهد.

در سی ام سپتامبر سال ۲۰۲۳ م زمانی که انتخابات ریاست جمهوری در مالدیو برگزار شد. رئیس‌جمهور سابق ابراهیم محمد صالح و محمد معیز نامزدهای این انتخابات بودند. در طول دوره‌های انتخابات، ابراهیم محمد صالح سیاست نزدیکی با هند و سیاست خارجی (اولویت هند) را دنبال می‌کرد. اما محمد معیز در طول دوره‌های انتخابات به مردم قول داد که مالدیو را از هر حیث مستقل نموده و آن را از تأثیر هند خارج خواهد کرد. برخی رسانه‌ها نیز این انتخابات را انتخابات چین و هند خوانده بودند؛ به این معنا که اگر ابراهیم برنده شود، برد هند را نشان خواهد داد و اگر معیز برنده شود، برد چین را نشان خواهد داد. در پایان، محمد معیز برنده انتخابات شد و به قول خودش سیاست خارجی مالدیو را چین محور ساخت.

همچنین، نارندرا مودی، نخست وزیر هند، از جزیره لاکشادیپ هند بازدید کرده و پیام داد که جزیره لاکشادیپ برای گردشگری کمتر از مالدیو نیست. در پاسخ به اظهارات مودی و استفاده برخی از وزرای کابینه مالدیو از بعضی کلمات توهین‌آمیز علیه مودی، روابط بین دو کشور بیشتر خراب شد. در این تحلیل، به عوامل تیره‌گی روابط هند و مالدیو، و نتایج منفی رقابت بین هند و چین در ساختار سیاسی منطقه‌ای نسبت به مالدیو بحث خواهیم کرد.

رابطه تاریخی نزدیک بین هند و مالدیو

هند و مالدیو دارای اشتراکات مذهبی، فرهنگی، نژادی و زبانی هستند و این یکی از راه‌های مهم برقراری روابط آن‌ها است. هند اولین کشوری بود که مالدیو را پس از تأسیس آن در سال ۱۹۶۵ م به رسمیت شناخت.^۲ مالدیو در سال ۱۹۶۵ م عضو سازمان ملل متحد شد و همان سال سیاست خارجی خود را اعلام کرد که در آن اولویت را به هند، پاکستان و سریلانکا داد و می‌خواست با آن‌ها روابط نزدیک داشته باشد.^۳ در سال ۱۹۸۰ م روابط هند و مالدیو وارد فاز بسیار مهمی شد و در سال ۱۹۸۱ م هر دو کشور تفاهم‌نامه دوستی (Treaty of Friendship) را امضا کردند. همچنین، در دهه ۱۹۸۰ م مالدیو شاهد یک کودتای نظامی شد که هند به حمایت از نظام حاکم و اجرای عملیات به نام (Operation Cactus) دخالت کرد و



مالدیو را از این چالش بزرگ نجات داد.⁴ از آن زمان فضای مملو از اعتماد و روابط نزدیک بین دو کشور ایجاد شد.

اقتصاد مالدیو اصلاً بر اساس گردشگری است و بیشتر هندی‌ها به این کشور برای گردشگری به دلایلی چون فاصله نزدیک، هزینه پایین و مناظر زیبای آن می‌روند. بنابراین هند همکاری گسترده‌ای با مالدیو در بخش‌های اقتصادی، زیرساختاری و امنیتی دارد.

دلایل تیره‌گی روابط

1- انتقال از هند به چین: مالدیو در سال ۲۰۲۳م پس از موفقیت محمد معیز در انتخابات ۱۱ سپتامبر و اولویت سیاست خارجی مالدیو به سمت چین، یکی از مهم‌ترین دلایل ناراحتی هند و تضعیف روابط با مالدیو است. پس از برنده شدن در انتخابات، محمد معیز قبل از هند به چین سفر کرد و هنگام بازگشت از سفر خود به چین، به رسانه‌ها گفت که مالدیو تحت استعمار هیچ کشوری نیست. ما یک ملت مستقل هستیم و زیر حکم هیچ دولتی نیستیم. همچنین گفت که ما کشور کوچکی هستیم، اما این به معنای آن نیست که هر کشور باید ما را تهدید کند و سپس کلام خویش را بر ما بقبولاند.⁵ تمرکز اصلی تمام گفت‌وگوهای معیز بر هند بود.

2- استفاده از کلمات توهین‌آمیز به مودی توسط برخی وزیران مالدیو: زمانی که نارندرا مودی از جزیره هندی لکشادویپ بازدید کرد و خواستار ارسال پیام به هندی‌ها برای آمدن به این جزیره هندی برای گردشگری به جای مالدیو شد، سه وزیر از مالدیو بر صفحه ایکس (تویتر سابق) خود برخی از کلمات توهین‌آمیز را علیه نارندرا مودی استفاده کردند. قابل ذکر است که مالدیو حملات وحشیانه رژیم اشغالگر صهیونیست در غزه را محکوم کرد که در مقابل آن هند موقف اسرائیل را تأیید کرده است.⁶ هند شریک استراتژیک اسرائیل است و حامی حملات فعلی اسرائیل به غزه است و مالدیو به عنوان یک کشور اسلامی حمایت از مسلمانان غزه را نموده و حملات اسرائیل را محکوم کرده است. اختلاف مواضع دو کشور در قبال غزه نیز تأثیر منفی بر روابط دو کشور گذاشت. همچنین، تحت رهبری مودی، هند دولت پرو-هندوئی را تشکیل داده است که بیشتر به مصلحت مسلمانان نیست و مالدیو به عنوان یک کشور اسلامی نیز این مسئله را درک کرده است. پس از نگارش‌های سه وزیر مالدیو در رسانه‌های اجتماعی، مردم عادی در رسانه‌های اجتماعی هند به دفاع از مودی آمده و خواستار قطع رابطه با مالدیو شدند. دولت هند نیز این عمل را محکوم کرده و سفیر مالدیو را به دهلی فراخواند. محمد معیز سه وزیر خود را اخطار داد و در بیانیه رسمی گفت که این سیاست و موقعیت رسمی دولت ما نیست. این موضوع نیز بر روابط دو کشور تأثیر منفی گذاشت.

3- اعلام آخرین فرصت برای خروج نظامیان هند از مالدیو: محمد معیز پس از رئیس‌جمهور شدن به هند فرصت داد تا 15 مارچ سال جاری ۸۹ نظامی خود را از مالدیو خارج کند. هند ۸۹ سرباز در سه کشتی نظامی به عنوان پایگاه‌های نظامی در جزایر مختلف مالدیو دارد و از این طریق هند می‌خواهد امنیت را در



این منطقه برقرار کرده و از هر گونه تهدیدی برای هند و مالدیو جلوگیری کند؛ اما مالدیو حضور نظامیان هندی را به عنوان یک تهدید برای آزادی خود در نظر گرفته و به همین دلیل، محمد معیز خواست که هند این سربازانش را از مالدیو خارج کند تا مالدیو بتواند کاملاً استقلال پیدا کند. این سومین دلیل است که بر روابط دو کشور تأثیر منفی گذاشت.

پیامدهای منفی ناشی از تیره‌گی روابط

مالدیو از بعداقتصادی به هند وابسته است. بر اساس داده‌های دفتر (National Bureau of Statistics) در سال ۲۰۱۹م از سال گذشته، ۴۵'۰۰۰ نفر از مردم مالدیو در جزایر توریستی کار می‌کنند که ۷ درصد از کارگران مالدیو را تشکیل می‌دهند. همچنین، امسال، مالدیو ۳,۱۷ میلیارد دالر درآمد از گردشگری کسب کرده است که ۲۸ درصد از درآمد سالیانه مالدیو و ۶۰ درصد از درآمد از مسیرهای خارجی را تشکیل می‌دهد. از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳م هندی‌ها یک چهارم این گردشگران را سالانه تشکیل می‌دهند. روشن است که گردشگری مالدیو بر پایه هند است و تیره‌گی در روابط می‌تواند عواقب منفی برای اقتصاد مالدیو داشته باشد.

علاوه بر این، هند برای شهروندان مالدیو بهترین مکان برای جستجوی درمان طبی است. بر اساس داده‌های سال ۲۰۲۱م هند تنها کشوری است که میزبان بیشترین مسافرین برای درمان پزشکی از شهروندان مالدیو بوده است. علاوه بر این، هند امکانات وسیع آموزش عالی را به شهروندان مالدیو فراهم می‌کند و بورسیه‌های تحصیلی به آن‌ها اختصاص می‌دهد. همچنین، هند همواره در بحران‌های مالدیو مانند سونامی سال ۲۰۱۴م، بحران آب آشامیدنی و ویروس کرونا کمک کرده است.⁷ اگر روابط ضعیف شود، تمام این حوزه‌ها صدمات جدی خواهند دید و ممکن است عواقب منفی برای مالدیو در حوزه‌های فوق الذکر داشته باشد. اما اگر رابطه با چین نزدیک‌تر شود، در نتیجه، به جای هند، چین ممکن است با مالدیو در تمام این حوزه‌ها همکاری کند و این عواقب منفی نیز کمتر خواهند شد.

نتیجه منفی برای هند این خواهد بود که یک کشور تحت تأثیر خود را در منطقه (جنوب آسیا) از دست خواهد داد. همچنین، ظهور تأثیر چین در این منطقه عواقب منفی دیگر خواهد داشت و علاوه بر این، ممکن است برخی نگرانی‌های امنیتی برای هند وجود داشته باشد؛ زیرا هند حضور وسیع در حوزه امنیت مالدیو داشت، ۷۰ درصد نیروهای دفاعی مالدیو توسط هند تربیت شده‌اند. هند به شدت درگیر تسلیحات، مهارت‌ها و سایر جنبه‌های امنیتی خود است. بنابراین اگر هند نیروهای خود را از مالدیو خارج کند و روابط بد باقی بماند، هند از بخش امنیتی مالدیو دور خواهد ماند و این امر هند را با مشکلاتی مواجه نموده باعث خلق نگرانی‌های امنیتی بر هند خواهد شد.

عامل چین



جهان به سرعت به سوی چند قطبیت حرکت می‌کند و در این نوع سیستم بین‌المللی، قدرت‌های بزرگ بر اساس قدرت خود شرکت خواهند کرد. هند یک قدرت منطقه‌ای قوی است و جایگاه مهمی در سیاست بین‌الملل دارد.

در آسیا، هند تضاد جغرافیایی با چین که یک قدرت جهانی است دارد. هند عضو ائتلافی به نام (QUAD) است و هدف اصلی این ائتلاف جلوگیری از نفوذ چین است. این ائتلاف توسط آمریکایی‌ها تأمین مالی می‌شود. چین سعی در کسب نفوذ در جنوب آسیا دارد و در این زمینه با سرمایه‌گذاری در پاکستان، سریلانکا و بنگلادش این کشورها را بیشتر به خود متکی کرده است. مالدیو یک کشور دیگر در جنوب آسیا است که چین سعی در خارج کردن آن از کنترل و نفوذ هند دارد و پس از موفقیت محمد معیز، به نظر می‌رسد که چین در مالدیو بر هند پیروز است.

محمد معیز پس از برنده شدن در انتخابات، قبل از هند به چین سفر کرد و از ۸ جنوری تا ۱۲ جنوری در آنجا بود. در طول این سفر، ۲۰ توافق‌نامه با چین امضا کرد که شامل توافق‌نامه‌های همکاری اقتصادی و سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری و طرف کمر بند و راه می‌باشد. همچنین، در حوزه امنیت دو کشور توافق‌نامه‌هایی نیز امضا کرده‌اند، به ویژه در اجرای طرح امنیت جهانی (Global Security Initiative). این تحولات نگرانی‌های هند را از یک سو و از سوی دیگر نگرانی جاپان، استرالیا و ایالات متحده آمریکا را در منطقه به وجود آورده است زیرا این کشورها سعی در جلوگیری از نفوذ چین در منطقه دارند.

حین این سفر، چین و مالدیو همچنین برنامه عمل برای ساخت یک شراکت همکاری استراتژیک جامع چین-مالدیو (Action Plan for Building a China-Maldives Comprehensive Strategic Cooperation Partnership) را امضا کردند. از طریق این طرح در 25 سال آینده هر دو کشور علاوه بر همکاری‌های دو جانبه در منطقه با یکدیگر همکاری خواهند کرد. این مشارکت استراتژیک مالدیو را به طور کامل تحت چارچوب امنیتی چین در خواهد آورد. چین سعی در افزایش کشتی‌های جاسوسی خود در اقیانوس هند دارد و از این محل برای حفظ امنیت خود استفاده می‌کند. مالدیو نیز ممکن است برای رسیدن به این هدف همکار باشد.⁸

حین کمپین انتخاباتی خود، معیز شعار (هند برو) را بلند کرده بود و پس از پیروزی خود، چین را به عنوان خط اول در سیاست خارجی خود قرار داد. در دسامبر سال ۲۰۲۳ م مالدیو در کنفرانس امنیت کلمبو (CSC) (Colombo Security Conclave) شرکت نکرد.

این نشست امنیتی در سال 2011 م توسط هند آغاز شده بود و در حال حاضر، هند، سریلانکا، مالدیو و موریس (Mauritius) عضو آن هستند. از آنجایی که جلسه امنیتی با محوریت هند برگزار می‌شود، زیرا جلسات امنیت بر پایه هند تمرکز دارد، مالدیو در همان زمان در جلسه مشابه دیگر شرکت کرد که توسط چین برگزار شده بود (China-Indian Ocean Region Forum on Development and Cooperation).



(CIOFRDC)) و رئیس جمهور معاون خود، حسین محمد لطیف را به آن جلسه فرستاد. این نشست شبیه به نشست است که به ابتکار هند برگزار شد و نکته جالب این است که هر دو دیدار در دسامبر سال 2023م برگزار شد.⁹

چین نه تنها برای رفع نگرانی‌های امنیتی بلکه برای رسیدن به اهداف اقتصادی خود می‌خواهد در اقیانوس هند نفوذ کند، زیرا در این منطقه تنگه مهم مالاکا وجود دارد که مهمترین مسیر اقتصادی چین است. هند و امریکا می‌خواهند این مسیرها را برای چین سخت کنند، بنابراین برای رفع این نگرانی‌های اقتصادی و امنیتی، چین می‌خواهد نفوذ خود را در کشورهای واقع در اقیانوس هند گسترش دهد و مالدیو یکی از این کشورها می‌باشد.

بطور خلاصه، گذار مالدیو به سوی چین نگرانی‌های امنیتی و اقتصادی برای هند دارد و برای رفع این نگرانی‌ها، هند فشاری را بر روی مالدیو خواهد گذاشت تا از چین عقب نشینی کند یا حداقل به بخشی از نگرانی‌هایی که هند دارد پاسخ دهد. تا کنون چین نقش مهمی در بدتر شدن روابط دو کشور داشته است و این عامل ممکن است در آینده این روابط را بیشتر کند.

نتیجه

از سال ۱۹۶۵ تاکنون، هند و مالدیو روابط تاریخی نزدیکی داشته‌اند. در طول این سال‌ها و به ویژه پس از دهه ۱۹۸۰، مالدیو بیشتر در زمینه‌های اقتصادی و امنیتی به هند وابسته بود. پس از موفقیت معیز در مالدیو این کشور تغییر بزرگی در سیاست خارجی خود ایجاد کرد و از هند به چین منتقل شد. هند من حیث رقیب چین نگران کار مالدیو به عنوان یک قدرت منطقه‌ای است. زیرا از یک سو نفوذ چین در پاکستان و از سوی دیگر نفوذ چین در مالدیو در سطح وسیعی که هر دوی آنها دارای مرز مشترک با هند است. برای هند نگرانی‌های امنیتی ایجاد کرده است. در کنار دلایل دیگر، عامل چین نقش مهمی در بدتر شدن روابط مالدیو و هند داشته است. روابط بد هند و مالدیو برای مالدیو از حیث اقتصادی و برای هند از نظر امنیتی پیامدهای منفی دارد. همچنین نظام بین‌المللی به سرعت به سمت چند قطبی شدن پیش می‌رود و این شامل رقابت چین و هند می‌شود و مالدیو رقابت میان دو کشور را فرصت دانسته تلاش می‌ورزد از مزایای امنیتی و اقتصادی آنها بهره‌بردار.

پیشنهادات

1- به عنوان یک دولت مستقل، مالدیو حق دارد سیاست خارجی خود را بر اساس منافع خود تنظیم کند، اما به منظور جلوگیری از تبدیل شدن به یک رقابت بین قدرت‌های بزرگ، بهتر است که مالدیو در سیاست خارجی خود تعادل بین هند و چین را حفظ کند.



- 2- هند نباید به مالدیو به عنوان یک مستعمره نگاه کند، بلکه باید حاکمیت ملی آن را احترام بگذارد و با آن‌ها به عنوان یک دولت مستقل تعامل کند.
- 3- اینکه سیستم بین‌المللی به سوی چندقطبیت حرکت می‌کند، بنابراین این یک فرصت برای کشورهای کوچک است تا از رقابت قدرت‌های بزرگ بهره ببرند و منافع اقتصادی و امنیتی خود را حفظ کنند. افغانستان نیز باید برای این فرصت‌ها آماده شود.

منبع

¹ محمد ثناء الهدی قاسمی. مالدیپ اور هندوستان کی بگپری تعلقات، سیل روان ویب سائیت، ۲۰۲۴ ز. کال، د لاسرسی وپ لپنک: [/https://sailerawan.com/elementor-10527](https://sailerawan.com/elementor-10527)

² Rahul M. Lad & Ravindra G. Jaybhaye. Reciprocal Alliances: Unpacking the Mutual Dependence of India and Maldives, The Geopolitics, March 2, 2024, Access link: <https://thegeopolitics.com/reciprocal-alliances-unpacking-the-mutual-dependence-of-india-and-maldives/>

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ ډي ډيبلو نیوز ایجنسی. بهارت- مالدیپ تنازعہ: ہم پر کوئی دھونس نہیں جما سکتا، معیزو، ۱۵ جنوری ۲۰۲۴، لاسرسی وپ لپنک:

<https://www.dw.com/ur/%D8%A8%DA%BE%D8%A7%D8%B1%D8%AA-%D9%85%D8%A7%D9%84%D8%AF%DB%8C%D9%BE-%D8%AA%D9%86%D8%A7%D8%B2%D8%B9%DB%81-%DB%81%D9%85-%D9%BE%D8%B1-%DA%A9%D9%88%D8%A6%DB%8C-%D8%AF%DA%BE%D9%88%D9%86%D8%B3-%D9%86%DB%81%DB%8C%DA%BA-%D8%AC%D9%85%D8%A7-%D8%B3%DA%A9%D8%AA%D8%A7-%D9%85%D8%B9%DB%8C%D8%B2%D9%88/a-67980336>

⁶ مخکینی مأخذ.

⁷ Rahul M. Lad & Ravindra G. Jaybhaye. Reciprocal Alliances: Unpacking the Mutual Dependence of India and Maldives, The Geopolitics, March 2, 2024, Access link: <https://thegeopolitics.com/reciprocal-alliances-unpacking-the-mutual-dependence-of-india-and-maldives/>

⁸ Rishi Gupta. Ripples in Maldives-India relations: The China factor, Think China, 31 Jan, 2024, Access link: <https://www.thinkchina.sg/ripples-maldives-india-relations-china-factor>

⁹ Ibid.



مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنمندی پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com



+93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰



www.csrskabul.com



info@csrskabul.com